

Către CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Domnului Marian ENACHE,

Președintele Curții Constituționale

DOMNULE PREȘEDINTE,

În temeiul dispozițiilor art.1 pct.5, art.142 pct.1, art. 146 lit. a) din Constituția României și în baza art.1, art.2, art.3 și art. 15 alin. (1), (2) și (4) din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a României, republicată, cu modificările și completările ulterioare, deputații și senatorii semnatori, formulăm în termen legal prezenta

CERERE DE EXTINDERE DIN OFICIU A CONTROLULUI DE NECONSTITUȚIONALITATE DETERMINAT DE OBIECTIILE DE NECONSTITUȚIONALITATE FORMULATE

FAȚĂ DE PLx 440/2022 - L 612/2022

Referitor la *Proiectul de lege privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022)*, adoptat de Senat în data de 17.10.2022, în calitate de cameră decizională, prin care vă **SOLICITĂM să constatați neconstituționalitatea acesteia**, iar pe cale de consecință să o respingeți ca fiind neconstituțională, nelegală și nesusținută de argumentele juridice constituționale, etice morale și pentru o justă cauză, având în vedere următoarele MOTIVE:

Având în vedere că în acest moment Curtea Constituțională, pe această speță are deja dosarul deschis și raportat la faptul că **în cauză sunt mult mai multe articole cuprinse în legea contestată, prin care se încalcă în mod flagrant Legea fundamentală a României - Constituția**, noi, parlamentarii semnatori ai prezentei cereri **SOLICITĂM Curții Constituționale să se autosesizeze** și să verifice constituționalitatea articolelor pe care vi le supunem controlului, din Proiectul de lege privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022), adoptat de Senat în data de 17.10.2022, în calitate de cameră decizională.

În acest sens vă depunem atașat documentul prin care învederăm toate aspectele și situațiile extrem de grave de încălcare flagrantă a constituției.

În situația în care această lege ajunge să fie promulgată în forma sa actuală, cu eventuale modificări numai pe aspectele sesizate de către alte grupuri parlamentare, Avocatul Poporului și/sau Înalta Curte de Casație și Justiție, aceasta ar însemna, fără echivoc, în fapt, instigare la nerespectarea Legii fundamentale, ceea ce determină apariția stării de insecuritate juridică și a susceptibilității de a se intra sub incidența

dispozițiilor art. 394-398 cod penal cu privire la trădare prin acțiuni împotriva ordinii constituționale, a Constituției României.

Prin legiferarea unor prevederi neconstituționale, nelegale, abuzive și prin a căror efecte se aduce un prejudiciu irevocabil independenței justiției, aceasta fiind grav afectată, împreună cu puterea judecătorească pe care o transferă în subordinea și controlul total al factorului politic, se provoacă disoluția României ca stat de drept independent, suveran, național, unitar și indivizibil, adică disoluția valorilor supreme, a tradițiilor, a idealurilor, a credinței, a libertății noastre ca țară și popor, ceea ce este inadmisibil și neconstituțional.

Curtea Constituțională a României este instituția publică garant al supremației Constituției și unica autoritate de jurisdicție constituțională în România.

În exercitarea atribuțiilor care îi revin, **Curtea Constituțională este singura în drept să hotărască asupra competenței sale**, motiv pentru care are obligația să se autosesizeze în domeniul ei de competență în care are atribuții de verificare și control, atunci când există încălcări extrem de grave ale Constituției României, indiferent de modalitatea procedurală de sesizare a Curții.

Pe cale de consecință vă **SOLICITĂM** să admiteți cerea noastră și să dați curs verificării și controlului întregului text de *Proiectul de lege privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022)*, adoptat de Senat în data de 17.10.2022, în calitate de cameră decizională, pentru toate motivele invocate în cuprinsul documentului atașat prezentei cereri.

SOLICITĂM să rețineți prezenta SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

Referitor la *Proiectul de lege privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022)*, adoptat de Senat în data de 17.10.2022, în calitate de cameră decizională, prin care vă **SOLICITĂM** să constatați atât neconstituționalitatea dispozițiilor art. 206, art. 228 alin. (5) și (6), art. 234 alin. (2) și art. 271, cât și neconstituționalitatea Legii privind statutul judecătorilor și procurorilor **în integralitatea ei, pentru motive extrinseci**, în legătură cu procedura de adoptare, iar pe cale de consecință să le respingeți ca fiind ca fiind neconstituțională, nelegală și nesusținută de argumentele juridice constituționale, etice morale și pentru o justă cauză pentru următoarele MOTIVE:

În fapt și în drept, învedereăm următoarele:

- 1. Solicităm să se constate neconstituționalitatea art. 206 din Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022).**

"Art. 206. – Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor sunt liberi să organizeze sau să adere la organizații profesionale locale, naționale sau internaționale, în scopul

apărării drepturilor și intereselor lor profesionale și pot fi membri ai societăților științifice sau academice, precum și ai oricăror persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, putând face parte din organele de conducere ale acestora.”

Se poate observa astfel că potrivit acestor articole judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul de specialitate juridică asimilat judecătorilor și procurorilor au dreptul să fie membri ai oricăror persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, putând face parte din organele de conducere ale acestora.

Drept urmare, aceștia pot fi membri sau organe de conducere ai oricăror ONG - uri care nu sunt asociații profesionale și sunt non-juridice și care pot fi finanțate de diverse persoane fizice sau juridice, inclusiv de partide politice pentru obținerea propriilor interese.

Or, activitatea pe care o pot desfășura aceștia în diverse ONG-uri, precum și apartenența la acestea permite o interferență în activitatea judecătorilor și procurorilor, deoarece activitatea lor poate să fie influențată direct sau indirect, fiind afectată astfel independența sistemului de justiție, precum și dreptul cetățenilor la un proces echitabil.

Astfel, **art. 206** din Legea privind Statutul judecătorilor și procurorilor **încalcă**:

- dispozițiile **art. 125 alin. (3) din Constituția României**, care prevăd că funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. Or, apartenența la diverse persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial încalcă interdicția expresă prevăzută de norma constituțională.
- dispozițiile **art. 124 alin. (1), (2) și (3) din Constituția României**, privind înfăptuirea justiției, care prevăd că justiția se înfăptuiește în numele legii (neputându-se înfăptui în numele unui grup de interese, chiar asociate într-un ONG), justiția este unică imparțială și egală pentru toți (neputând fi înfăptuită cu influențarea unor diverse grupuri de interese), judecătorii trebuie să fie independenți și să se supună numai legii (apartenența la diverse ONG-uri non-juridice și care nu sunt asociații profesionale putând afecta independența judecătorilor prin influențarea directă sau indirectă);
- dispozițiile **art. 132 alin. (2) din Constituția României**, care prevăd că funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior. Or, apartenența la diverse persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial încalcă interdicția expresă prevăzută de norma constituțională;
- dispozițiile **art. 132 alin. (1) din Constituția României**, care prevăd că procurorii trebuie să își desfășoare activitatea potrivit principiului legalității și al imparțialității. Or, apartenența la diverse ONG-uri non-juridice și care nu sunt asociații profesionale putând afecta independența procurorilor prin influențarea directă sau indirectă;

- dispozițiilor **art. 21 alin. (3) din Constituția României** privind dreptul la un proces echitabil, respectiv dreptul de a beneficia de o instanță independentă și imparțială, ca urmare a faptului că este afectată imparțialitatea judecătorilor și procurorilor.

2. Solicităm să se constate neconstituționalitatea art. 228 alin. (5) – (6) din Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022).

Art. 228

”(5) Rezultatul verificărilor prin care se constată încălcarea incompatibilității prevăzute la alin. (1) se concretizează într-un înscris și se comunică Consiliului Superior al Magistraturii, Ministerului Justiției, celui vizat de verificare, precum și, la cerere, oricărei persoane.

*(6) **Actul Consiliului Suprem de Apărare a Țării prevăzut la alin. (5) poate fi contestat la instanța de contencios administrativ competentă, în termen de 3 luni de la data la care a luat cunoștință, de către orice persoană care justifică un interes legitim, conform legii.***”

Articolul 228 alin. (1) reglementează interdicția aplicată judecătorilor, procurorilor, magistraților-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat acestora, personalul auxiliar de specialitate și personalul conex personalului de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor, în sensul că aceștia nu pot fi lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai vreunui serviciu de informații.

Alin. (2) al art. 228 prevede sancțiunea încălcării interdicției prevăzute la alin. (1), respectiv eliberarea din funcția deținută.

Alin. (3) al art. 228 reglementează obligația tuturor persoanelor de la alin. (1) de a completa anual o declarație olografă pe propria răspundere din care să rezulte că nu au fost și nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai niciunui serviciu de informații.

Alin. (4) al art. 228 stabilește autoritatea competentă să facă verificarea veridicității datelor din declarațiile anuale date de persoanele de la alin. (1), respectiv Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

Cu toate că s-a prevăzut în lege interdicția (cazul de incompatibilitate), sancțiunea (eliberarea din funcția deținută în cazul încălcării interdicției), precum și faptul că persoanele indicate la alin. (1), judecători procurori și asimilați ai sistemului de justiție

trebuie să depună anual o declarație pe proprie răspundere din care să rezulte că nu au încălcat interdicția prevăzută de lege, iar Consiliul Suprem de Apărare a Țării este autoritatea competentă să verifice veridicitatea acestor declarații, ca urmare a normelor cuprinse la alin. (5) și (6) al articolului 228 nu este prevăzută o verificare reală și efectivă a respectării interdicției prevăzute de lege și nici nu îi este permis cetățeanului să aibă acces efectiv și eficace la instanța de contencios – administrativ pentru a contesta dacă vreuna dintre persoanele prevăzute la alin. (1) a încălcat interdicția prevăzută de lege și să i se poată aplica sancțiunea și să fie exclus din sistemul de justiție.

Aceasta deoarece alin. (5) al art. 228 prevede emiterea unui înscris (act administrativ) de către CSAT numai în situația în care constată că una dintre persoanele prevăzute la alin. (1) a încălcat interdicția/incompatibilitate. Nefiind obligat CSAT să emită un act administrativ și în situația în care constată că declarațiile sunt veridice și persoana verificată nu a încălcat interdicția /incompatibilitate.

Aceasta înseamnă că toate persoanele indicate la alin. (1) pentru care CSAT nu a emis un act administrativ se *prezumă* că nu au încălcat interdicția/incompatibilitate. Or, în instanță nu pot fi atacate prezumții.

Totodată, nu se poate efectua un control dacă CSAT a **verificat efectiv veridicitatea tuturor** declarațiilor date de persoanele de la alin. (1), **permițându-i-se astfel CSAT-ului să verifice arbitrar declarațiile judecătorilor și procurorilor, ceea ce poate conduce la menținerea în sistemul de justiție a unor persoane care și-au încălcat interdicția de la alin. (1), ceea ce afectează independența și imparțialitatea întregului sistem de justiție.**

Din aceste motive art. 228 alin. (5) încalcă dispozițiile constituționale privind:

- **imparțialitatea judecătorilor și procurorilor, respectiv dispozițiile art. 124 alin. (1), (2) și (3), precum și art. 132 alin. (1) și (2) din Constituția României;**
- **incompatibilitățile exprese prevăzute de normele constituționale privind deținerea oricărei funcții publice sau private de către judecători și procurori, respectiv dispozițiile art. 125 alin. (3) și art. 132 alin. (2) din Constituția României;**
- **dreptul la un proces echitabil garantat de art. 21 alin. (3) din Constituția României, cetățenii nebeneficiind de o instanță independentă și imparțială.**

Totodată, ca urmare a faptului că potrivit alin. (6) în instanța de contencios administrativ poate fi atacat numai actul emis de către CSAT la alin (5) care se referă numai la situația în care CSAT a constatat încălcarea de către persoanele de la alin.(1) a incompatibilității, aceste aliniate **încalcă și dreptul de acces efectiv și eficace la instanță, garantat de art. 21 alin. (1) din Constituție, și dreptul de a supune controlului judecătoresc al instanței de contencios administrativ al actelor administrative emise de autoritățile publice, garantat de art. 126 alin. (6) din Constituție, a actului prin care CSAT ar constata că o persoană de la alin. (1) nu a încălcat incompatibilitatea, iar declarația sa este veridică.**

3. Solicităm să se constate neconstituționalitatea art. 234 alin. (2) din Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022).

”Art. 234 (2) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul de specialitate juridică asimilat acestora pot fi membri ai unor comisii de examinare sau de întocmire a proiectelor de acte normative, a unor documente interne sau internaționale și pot avea calitatea de expert în proiecte cu finanțare externă în domeniul justiției.”

Articolul 234 alin. (2) permite judecătorilor, procurorilor, magistraților asistenți și personalului de specialitate juridică asimilat acestora să participe la întocmirea unor documente interne sau internaționale **ale oricăror persoane fizice/juridice**. Acest aspect intră în contradicție cu Statutul judecătorilor și procurorilor și permite afectarea independenței și imparțialității acestora.

Proiectele cu finanțare externă la care face referire forma inițială a normei sunt derulate pe plan național sau internațional de diferite ONG-uri, prin încasarea unor sume de bani importante prin intermediul acestora, existând cel puțin o aparență de fidelizare față de diferite grupuri de interese precum și crearea unei presiuni asupra judecătorilor și procurorilor implicați, fiind afectată independența și imparțialitatea acestora.

Art. 234 alin. (2) permite cooptarea judecătorilor și procurorilor în diverse structuri/organisme create de persoane fizice/juridice din România sau din străinătate, care prin activitatea și politica respectivelor structuri/organisme să influențeze în mod direct sau indirect cel puțin judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul de specialitate juridică asimilat pe care i-au cooptat.

Din aceste motive, art. 234 alin. (2) încalcă dispozițiile constituționale privind:

- **imparțialitatea judecătorilor și procurorilor, respectiv dispozițiile art. 124 alin. (1), (2) și (3), precum și art. 132 alin. (1) și (2) din Constituția României;**
- **incompatibilitățile exprese prevăzute de normele constituționale privind deținerea oricărei funcții publice sau private de către judecători și procurori, respectiv dispozițiile art. 125 alin. (3) și art. 132 alin. (2) din Constituția României;**
- **dreptul la un proces echitabil garantat de art. 21 alin. (3) din Constituția României, cetățenii nebeneficiind de o instanță independentă și imparțială.**

4. Solicităm să se constate neconstituționalitatea art. 271 din Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022).

Este neconstituțional art. 271 din legea *privind statutul judecătorilor și procurorilor* (PL-x nr. 440/2022, L612/2022) votată de Senat în data de 17.10.2022, ca și cameră decizională, deoarece **din text a fost eliminată sancționarea magistraților pentru nerespectarea deciziilor** Curții Constituționale și a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii, ori în dezlegarea unor chestiuni de drept.

Deciziile Curții Constituționale a României și hotărârile Înaltei Curți de Casație și Justiție asigură și garantează stabilitatea sistemului judiciar, dreptul la un proces echitabil, predictibilitatea actului de justiție, interpretarea și aplicarea unitară a legislației și unificarea jurisprudenței pe teritoriul României. Or, destabilizarea sistemului judiciar, limitarea sau restrângerea predictibilității actului de justiție sau lipsa practicilor judiciare unitare sunt elemente de neconstituționalitate. De exemplu, art. 124 alin. (2) din Constituție prevede că „justiția este unică, imparțială și egală pentru toți”.

Eliminarea sancțiunii pentru nerespectarea deciziilor Curții Constituționale a României și ale Înaltei Curți de Casație și Justiție **provoacă haos și prejudicii iremediabile, atât în tot sistemul de justiție, cât și cetățenilor României**, în calitatea lor de justițiabili. Pratic, se anulează în mod direct ordinea juridică elaborată în jurul supremației Legii fundamentale.

Eliminarea din art. 271 a sancționării pentru nerespectarea deciziilor Curții Constituționale și a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, în soluționarea recursurilor în interesul legii ori în dezlegarea unor chestiuni de drept, din legea privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022), astfel cum a fost adoptată de Senat în data de 17.10.2022, **înseamnă subminarea autorității** Curții Constituționale a României și a Înaltei Curți de Casație și Justiție, deciziile acestora urmând a fi opționale sau facultative pentru magistrați, ceea ce este inadmisibil și neconstituțional.

Reamintim că, Curtea Constituțională a supus controlului *a priori* **dispozițiile art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2004** privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, normă potrivit căreia **constituie abatere disciplinară nerespectarea deciziilor Curții Constituționale ori a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii.**

În Avizul Consiliului Legislativ nr. 969/2022, la pct. 50 se menționează:

„La art. 272, în ceea ce privește **eliminarea din cadrul cazurilor care constituie abateri disciplinare a cazului prevăzut în prezent în cuprinsul art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precizăm că, prin Avizul nr. 315/28.03.2022, Consiliul Legislativ a avizat negativ o propunere legislativă cu același obiect. Menționăm că respectiva propunere legislativă (plx89/08.03.2022) a fost respinsă atât de către Camera Deputaților, în calitate de primă Cameră sesizată, cât și definitiv, de către Senat, în calitate de Cameră decizională, în ședința din 29.06.2022.**

Precizăm că în ceea ce privește soluția legislativă din prezentul proiect, rămân valabile considerentele reținute în avizul Consiliului Legislativ nr. 315/28.03.2022.

Așa cum s-a precizat și în avizul sus-menționat, dispozițiile art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2004 au fost supuse controlului a priori al Curții Constituționale din perspectiva încălcării dispozițiilor art. 124 alin. (3), potrivit cărora **judcătorii sunt independenți și se supun numai legii**", obiecția de neconstituționalitate fiind respinsă prin Decizia nr. 2/2012.

În decizia sus-menționată, instanța de contencios constituțional a reținut că „dispozițiile art. 99 lit. ș) din Legea nr. 303/2004, modificată, care reglementează ca abatere disciplinară, nerespectarea deciziilor Curții Constituționale ori a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii", (...) dau expresie și eficiență prevederilor art. 126 alin. (3), respectiv celor ale art. 147 alin. (4) din Constituție.". Totodată, Curtea a constatat că „principiile care guvernează înfăptuirea justiției trebuie interpretate în corelație cu dispozițiile constituționale care consacră rolul și competențele celorlalte puteri, cu respectarea principiilor statului de drept, enunțate de art. 1 din Legea fundamentală. Un cadru legislativ care ar permite ignorarea, eludarea sau cenzurarea de către instanțele judecătorești a deciziilor pe care Înalta Curte de Casație și Justiție ori Curtea Constituțională le pronunță în exercitarea competențelor lor constituționale nu este compatibil cu aceste principii".

Or, eliminarea abaterii disciplinare constând în nerespectarea deciziilor Curții Constituționale ori a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii ar fi de natură să creeze cadrul legislativ incompatibil cu principiile statului de drept consacrate de art. 1 din Legea fundamentală, la care se face referire în considerentele sus-menționate din cuprinsul Deciziei Curții Constituționale nr. 2/2012.

În ceea ce privește situația incidenței jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, invocată în cuprinsul Expunerii de motive, menționăm că atât instanțelor de judecată, cât și legiuitorului li se impun dispozițiile art. 147 alin. (3) din Constituție referitoare la obligativitatea deciziilor Curții Constituționale.

Precizăm că, așa cum instanța de contencios constituțional a subliniat în Decizia nr. 1039/2012, „nici o altă autoritate publică, fie ea și instanță judecătorească, nu poate contesta considerentele de principiu rezultate din jurisprudența Curții Constituționale, aceasta fiind obligată să le aplice în mod corespunzător, respectarea deciziilor Curții Constituționale fiind o componentă esențială a statului de drept”.

*Astfel fiind, sunt obligatorii considerentele reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 390/2021, potrivit cărora „o instanță în judecătorească are abilitarea să analizeze conformitatea unei dispoziții "din legile interne", deci aparținând dreptului intern, cu dispozițiile de drept european prin prisma art. 148 din Constituție și, în cazul în care constată contrarietatea, are competența să aplice cu prioritate dispozițiile de drept al Uniunii în litigiile ce antamează drepturile subiective ale cetățenilor. În toate cazurile, Curtea constată că, prin noțiunile de „legi interne” și „drept intern”, Constituția are vedere exclusiv legislația infraconstituțională, Legea fundamentală prezervându-și poziția ierarhic superioară în virtutea art. 11 alin. (3). Așa fiind, atunci când stabilește că „prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne”, art. 148 din Constituție nu atribuie dreptului Uniunii prioritate de aplicare față de Constituția României, astfel că o instanță națională nu are abilitarea de a analiza conformitatea unei dispoziții din dreptul intern, constatate ca fiind constituționale prin prisma art. 148 din Constituție, cu dispozițiile de drept european. Sistemul dreptului românesc este format din totalitatea normelor juridice adoptate de către statul român și care trebuie să fie în consonanță cu principiul supremației Constituției și principiul legalității, care sunt de esența cerințelor statului de drept, principii înscrise în art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit căruia „În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”, unica autoritate legiuitoare a țării fiind Parlamentul, având în vedere că statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale. Democrația constituțională, într-un stat de drept, nu este însă o abstracție, ci este o realitate a unui sistem în cadrul căruia supremația Constituției limitează suveranitatea legiuitorului, care în procesul de creare a normelor juridice și de adoptare a unor acte normative trebuie să țină cont de o serie de principii de rang constituțional (a se vedea **Decizia nr. 104 din 6 martie 2018**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 29 mai 2018, paragraful 73)”.*

*Menționăm că, așa cum a subliniat în **Decizia nr. 1/2014**, „în ceea ce privește efectele deciziilor sale, Curtea Constituțională a statuat în mod constant că, potrivit art. 147 alin. (4) din Constituție, caracterul general obligatoriu vizează nu numai dispozitivul deciziilor Curții Constituționale, ci și considerentele pe care se sprijină acesta.*

În consecință, atât Parlamentul, cât și Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice, urmează să respecte întru totul atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor Curții".

Ținând seama de cele de mai sus, soluția legislativă de eliminare a răspunderii disciplinare a judecătorilor în cazul nerespectării deciziilor Curții Constituționale ori a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii, apare ca fiind contrară jurisprudenței Curții Constituționale în domeniu și nu ar trebui adoptată, întrucât respectarea deciziilor Curții Constituționale al căror efect obligatoriu este consacrat de art. 147 alin. (4) din Constituție și a deciziilor Înaltei Curți de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii – al căror efect obligatoriu derivă din dispozițiile art. 126 alin. (3) din Legea fundamentală reprezintă o componentă esențială a statului de drept.

Așa cum se subliniază și în avizul Consiliului Superior al Magistraturii, în acest context, ținând seama de specificul dreptului Uniunii Europene și de raportul acestuia cu dreptul intern, astfel cum este consacrat de dispozițiile art. 148 din Constituția României, este de analizat, de asemenea dacă proiectul nu ar trebui să stabilească drept abatere disciplinară, pe lângă nerespectarea deciziilor Curții Constituționale ori a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii, și nerespectarea hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene."

*Potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 "Observațiile și propunerile Consiliului Legislativ privind respectarea normelor de tehnică legislativă vor fi avute în vedere la definitivarea proiectului de act normativ. Neacceptarea acestora trebuie motivată în cuprinsul actului de prezentare a proiectului sau într-o notă însoțitoare." Or, cu toate că nu au fost acceptate observațiile și propunerile Consiliului Legislativ, acestea nu au fost motivate nici în cuprinsul actului de prezentare a proiectului și nici într-o notă însoțitoare, contrar dispozițiilor **art. 10 alin. (4) din Legea nr. 24/2000. Drept urmare, s-a încălcat principiul legalității, prevăzut de art. 1 alin. (5) din Constituția României.***

*Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 2/2012, a respins obiecția de neconstituționalitate, constatând că **este constituțională sancționarea disciplinară pentru nerespectarea deciziilor** Curții Constituționale ori a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii. În caz contrar, ar însemna să nu existe nici o garanție că deciziile CCR se vor aplica.*

Prin Decizia nr. 2/2012, Curtea Constituțională s-a pronunțat deja, reținând că „în acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului invocată, că principiul independenței judecătorilor nu exclude intervenția instanțelor de control judiciar pe calea exercitării căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești, și nici pronunțarea de către instanța supremă a unor decizii menite să unifice diferențele de interpretare și aplicare a aceluiași text de lege. De altfel, scopul legiuitorului constituțional nu a fost acela de a reglementa o ingerință a Înaltei Curte de Casație și Justiție în activitatea de judecată a instanțelor, ci stabilirea unei practici unitare, atunci când se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești irevocabile.”

Corelativ, este **neconstituțională eliminarea din art. 271 a sancționării pentru nerespectarea deciziilor** Curții Constituționale și a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, în soluționarea recursurilor în interesul legii, ori în dezlegarea unor chestiuni de drept, din legea privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022), astfel cum a fost adoptată de Senat în data de 17.10.2022.

Respectarea deciziilor CCR și hotărârilor obligatorii ale ICCJ sunt obligații profesionale ale judecătorilor și procurorilor, prin raportare la dispozițiile art. 124 alin. (1) și (3) coroborat cu art. 126 alin. (1) din Constituție (în privința judecătorilor) și art. 132 alin. (1) din Constituția României care prevede că procurorii trebuie să își desfășoare activitatea potrivit principiului legalității (principiu care este reglementat de art. 1 alin. 5 din Constituție).

Având în vedere rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție, prevăzut de art. 126 alin. (3) din Constituție, respectiv acela de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, prin exonerarea de răspundere a judecătorilor și procurorilor în cazul nerespectării deciziilor pronunțate de înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii **se încalcă**, pe de o parte, **dispozițiile art. 126 alin. (3) din Constituție**, ca urmare a faptului că lipsește de efecte rolul ICCJ, iar pe de altă parte, permite judecătorilor să respecte arbitrat deciziile ICCJ, fiind afectat astfel **dreptul la un proces echitabil**, respectiv **principiul securității juridice care impune asigurarea interpretării unitare a legii**, fiind încălcat art. 21 alin. (3) din Constituție și art. 6 CEDO (a se vedea hotărârea CEDO pronunțate în cauza *Păduraru împotriva României*).

Eliminarea sancțiunii pentru nerespectarea deciziilor Curții Constituționale a României și ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru considerentul invocat în expunerea de motive, anume „că aceste măsuri au scopul de a garanta supremația dreptului Uniunii Europene, respectiv a Hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene în fața Constituției și legislației din România”, înseamnă privarea de libertate și de independență a justiției.

Cu alte cuvinte, în situația în care ar apărea un conflict între o normă europeană sau o hotărâre judecătorească a CJUE și Constituția României, judecătorii au

posibilitatea să ignore dispozițiile din Constituția României, fără să fie supuși vreunei sancțiuni disciplinare. **Constituția României și deciziile Curții Constituționale devin astfel opționale pentru magistrați.**

Faptul că legiuitorul a legiferat **eliminarea sancțiunii** pentru nerespectarea deciziilor Curții Constituționale a României este dovada indubitabilă că **deja Legea fundamentală - Constituția României este opțională și lipsită de valoare.**

Astfel **autoritatea** Curții Constituționale a României și a Înaltei Curți de Casație și Justiție **nu mai este recunoscută**, ceea ce provoacă **disoluția statului de drept**, a Curții Constituționale a României și a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care ar urma să devină niște instituții doar formale și absolut inutile.

Mai mult decât atât, aceasta ar însemna și **disoluția** puterii judecătorești, prin transferarea acesteia în subordinea și controlul total al unui factor politic extern României, ceea ce este inadmisibil și neconstituțional.

Nu există nici o justificare etică, morală și juridică pentru eliminarea prevederilor cu privire la sancționarea magistraților atunci când nu respectă deciziile Curții Constituționale și ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, având în vedere că acestea au caracter general obligatoriu și trebuie respectate.

Eliminarea sancțiunii pentru nerespectarea deciziilor Curții Constituționale încalcă flagrant art. 147 alin. (4) din Constituția României, deoarece prin aceasta se produce efectul de înlăturare a caracterului general obligatoriu al deciziilor și, în egală măsură, se încalcă și dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, care dispune în mod imperativ că **„în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”**.

Or, înlăturarea caracterului general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale prin eliminarea sancțiunii pentru nerespectarea deciziilor acesteia, **înseamnă modificarea printr-o lege ordinară a sensului unei prevederi imperative din Constituția României**. Totuși, modificarea Constituției se poate face doar prin voința exclusivă a poporului român, manifestată numai prin referendum.

Eliminarea sancțiunii pentru nerespectarea deciziilor Curții Constituționale și a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii, ori în dezlegarea unor chestiuni de drept, **reprezintă un atac fără precedent asupra Constituției României, ceea ce este sinonim cu atacul asupra drepturilor și libertăților cetățenilor români, care sunt garantate și apărute de Legea fundamentală.**

Prin eliminarea sancțiunii pentru nerespectarea deciziilor Curții Constituționale și a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție, practic Constituția României devine facultativă, ceea ce echivalează cu abolirea ei, și implicit, cu desființarea României ca stat de drept independent, suveran, național, unitar și indivizibil, pe de o parte, iar pe de altă parte, cu desființarea valorilor supreme, a

tradițiilor, a idealurilor, a credinței, a libertății noastre ca țară și popor, așa cum prevăd alin. (1) și (3) ale art. 1 din Legea fundamentală.

În România, chiar după aderarea la Uniunea Europeană, supremația Constituției este obligatorie, iar deciziile CCR sunt general obligatorii.

În acest sens învederăm că **art. 148 din Constituția României poate fi interpretat numai celor statuate de Curtea Constituțională a României prin Decizia nr. 148 din 16 aprilie 2003, decizie prin care, înainte de referendumul cu privire la legea de revizuire a Constituției pentru aderarea la Uniunea Europeană, Curtea Constituțională a analizat dacă dispozițiile actualului art. 148 se încadrează în limitele de revizuire a Constituției, respectiv dacă încalcă caracterul național și independent al statului român.**

În urma analizei, pentru a ajunge la concluzia că actualul art. 148 nu încalcă limitele revizuirii, respectiv caracterul independent al Statului Român, Curtea Constituțională a statuat că:

*„Soluția propusă de autorii inițiativei de revizuire are în vedere **implementarea dreptului comunitar în spațiul național și stabilirea regulii aplicării prioritare a dreptului comunitar față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare.**”*

***Consecința aderării pleacă de la faptul ca statele membre ale Uniunii Europene au înțeles să situeze acquis-ul comunitar - tratatele constitutive ale Uniunii Europene și reglementările derivate din acestea - pe o poziție intermediară ÎNTRE Constituție ȘI celelalte legi, atunci când este vorba de acte normative europene obligatorii.**”*

Astfel, Curtea Constituțională a constatat că supremația Constituției se va menține și după aderarea la Uniunea Europeană și, drept urmare, actualul art. 148 nu încalcă caracterul național al statului român, motiv pentru care a considerat constituțională legea de revizuire a Constituției, deoarece aceasta se încadra în limitele revizuirii.

Drept urmare, orice altă interpretare a dispozițiilor art. 148 din Constituție, contrară celor reținute de CCR în considerentele Deciziei nr. 148/2003 (potrivit cărora Constituția își menține supremația și după aderarea la Uniunea Europeană, fiind deasupra acquis-ului comunitar, acesta din urmă aflându-se pe o poziție intermediară între Constituție și legile interne) ar fi neconstituțională deoarece ar încălca independența Statului Român, precum și suveranitatea poporului român, caracteristici care nu pot fi știrbite nici măcar printr-o lege de revizuire a Constituției.

Mai mult, referendumul pentru aprobarea legii de revizuire a Constituției a avut loc la 18-19 octombrie 2003, după analiza de către CCR a constituționalității legii de revizuire a Constituției, poporul român exprimându-și acordul cu privire la revizuirea Constituției în conformitate cu interpretarea dată de CCR prin decizia nr. 148/2003.

Drept urmare, cum poporul român nu și-a exprimat niciodată voința prin referendum să renunțe la supremația Constituției României, nici o persoană și niciun grup de persoane nu poate să decidă în locul acestuia renunțarea la supremația Constituției României, având în vedere dispozițiile art. 2 din Constituția României potrivit cărora:

*„(1) **Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.***

*(2) **Nici un grup și nici o persoană nu pot exercita suveranitatea în nume propriu.**”*

”Potrivit art. 147 alin. (4) teza a doua din Legea fundamentală, „de la data publicării, deciziile [n.a. - Curții Constituționale] sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”.

*Textul constituțional citat nu distinge nici în funcție de tipurile de decizii pe care Curtea Constituțională le pronunță, nici în funcție de conținutul acestor decizii, ceea ce conduce la concluzia că toate deciziile acestei Curți, în întregul lor, **sunt general obligatorii.***

Curtea Constituțională s-a pronunțat în acest sens, de exemplu prin Decizia nr. 847 din 8 iulie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 605 din 14 august 2008, prin care a reținut că "decizia de constatare a neconstituționalității face parte din ordinea juridică normativă, prin efectul acesteia prevederea neconstituțională încetându-și aplicarea pentru viitor". Tot astfel, prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1/1995 privind obligativitatea deciziilor sale pronunțate în cadrul controlului de constituționalitate, s-a reținut că "puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta." Curtea a mai statuat că "atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiecților de drept. În consecință, atât Parlamentul, cât și Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice urmează, în aplicarea legii criticate, să respecte cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul deciziei." (Decizia nr. 1.415 din 4 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 796 din 23 noiembrie 2009, sau Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010.)

*Astfel fiind, Curtea reține, în acord cu cele statuate prin Decizia nr. 799 din 17 iunie 2011 asupra proiectului de lege privind revizuirea Constituției României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 23 iunie 2011, că reglementarea criticată **dă expresie dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție, potrivit cărora "În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie", coroborate cu cele ale art. 142 alin. (1), conform cărora "Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției".***

Cu referire la ambele categorii de decizii, Curtea constată că dau expresie unei competențe specifice, strict prevăzute de lege. Prin urmare, contrar susținerilor sesizării, respectarea lor nu împiedică exercitarea competențelor legale ale instanțelor de judecată. Pentru a se pronunța, instanțele trebuie să aibă în vedere și să aplice, deopotrivă, atât dispozițiile dreptului intern, cât și tratatele internaționale la care România este parte, potrivit distincțiilor impuse de dispozițiile art. 20 și art. 148 din Constituție. Judecata instanțelor poartă însă întotdeauna asupra unui caz concret; cadrul procesual specific fiecărei cauze determină, de fiecare dată, interpretarea și aplicarea în mod corespunzător a dispozițiilor incidente în materie.

Curtea mai reține, cu privire la textul constituțional invocat în susținerea criticilor de neconstituționalitate, că acesta prevede, alături de garanția independenței judecătorilor, și obligația acestora de a se supune numai legii. Noțiunea de "lege" prevăzută de art. 124 alin. (3) din Constituție "este folosită în sensul său larg, care include și Constituția, ca Lege fundamentală, dar și toate celelalte acte normative, cu forță juridică echivalentă legii sau inferioară acesteia, care constituie ansamblul normativ pe care trebuie să se fundamenteze actul de justiție." (Decizia nr. 799 din 17 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 23 iunie 2011). Astfel fiind și văzând că obligativitatea deciziilor în discuție este consacrată de Constituție, care constituie o lege în sensul art. 124 din Legea fundamentală, Curtea constată că sunt neîntemeiate criticile formulate prin raportare la acest text constituțional.

De altfel, aceste critici, care pornesc de la premisa erorilor de judecată pe care cele două instanțe le pot comite în deciziile pe care le pronunță, vizează, în esență, chiar dispozițiile constituționale care consacră obligativitatea acestor decizii. Or, este inadmisibil ca pe calea unei sesizări de neconstituționalitate să fie criticată chiar Constituția.

*Curtea constată că **principiile care guvernează înfăptuirea justiției trebuie interpretate în corelație cu dispozițiile constituționale care consacră rolul și competențele celorlalte puteri, cu respectarea principiilor statului de drept, enunțate de art. 1 din Legea fundamentală.** Un cadru legislativ care ar permite ignorarea, eludarea sau cenzurarea de către instanțele judecătorești a deciziilor pe care Înalta Curte de Casație și Justiție ori Curtea Constituțională le pronunță în exercitarea competențelor lor constituționale nu este compatibil cu aceste principii."*

Aceleași argumente se aplică mutatis mutandis și cu privire la art. 271 din Legea privind Statutul Judecătorilor și procurorilor, și drept urmare, acesta **încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5) coroborat cu art. 142 alin. (1) și art. 147 alin. (4) din Constituția României.**

Pe cale de consecință, **respectarea deciziilor Curții Constituționale** - al căror efect obligatoriu este consacrat de art. 147 alin. (4) din Constituție - **și a deciziilor Înaltei Curți de Casație și Justiție** în soluționarea recursurilor în interesul legii - al căror efect obligatoriu derivă din dispozițiile art. 126 alin. (3) din Legea fundamentală - **reprezintă o componentă esențială a statului de drept.**

Eliminarea sancționării pentru nerespectarea deciziilor Curții Constituționale și a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii, ori în dezlegarea unor chestiuni de drept, **înseamnă instigare la nerespectarea Constituției**, ceea ce determină apariția unei stări de insecuritate juridică inacceptabilă și este susceptibilă de a intra sub incidența dispozițiilor art. 394-398 Cod Penal, cu privire la trădare, prin acțiuni împotriva ordinii constituționale.

Așadar, **prin adoptarea în actuala formă a art. 271 din legea privind statutul judecătorilor și procurorilor** (PL-x nr. 440/2022, L612/2022), votată de Senat în data de 17.10.2022, ca și cameră decizională,

- s-a legiferat instigarea la nerespectarea Constituției;
- s-a legiferat subminarea autorității Curții Constituționale a României și a Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- s-a legiferat destabilizarea sistemului judiciar, limitarea sau restrângerea predictibilității actului de justiție, lipsa practicilor judiciare unitare;
- s-a legiferat haosul, cu prejudicii iremediabile, atât în tot sistemul de justiție, cât și asupra cetățenilor României;
- s-a legiferat anularea ordinii juridice elaborată în jurul supremației Legii fundamentale;
- s-a legiferat privarea de libertate și de independență a justiției;
- s-a legiferat disoluția puterii judecătorești;
- s-a legiferat desființarea României ca stat de drept independent, suveran, național, unitar și indivizibil, desființarea valorilor supreme, a tradițiilor, a idealurilor, a credinței, a libertății noastre ca țară și popor.

În concluzie, **referitor la actuala formă a art. 271 din legea privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022)**, solicităm Curții Constituționale ca, prin decizia pe care o va pronunța, să declare **neconstituțională eliminarea sancțiunii pentru nerespectarea de către judecători și procurori a deciziilor Curții Constituționale și a deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursurilor în interesul legii, ori în dezlegarea unor chestiuni de drept.**

5. Invocăm neconstituționalitatea Legii privind statutul judecătorilor și procurorilor **în integralitatea ei, pentru motive extrinseci**, în legătură cu procedura de adoptare, respectiv doar a următoarelor articole din **Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor, pentru motive de fond: art. 206, art. 228 alin. (5)-(6), art. 234 alin. (2), art. 271.**

În ce privește **verificarea admisibilității criticilor de neconstituționalitate extrinseci, care țin de procedura de adoptare a legilor** în cadrul ședinței Senatului din data de 17.10.2022, apreciem că nu poate fi opus drept *fine de neprimire* principiul autonomiei regulamentare, întrucât **criticile concrete nu vizează chestiuni de aplicare a Regulamentului Senatului, care nu ar avea relevanță constituțională, ci afectarea procedurii legislative așa cum este aceasta prevăzută de normele constituționale.**

Așa cum rezultă din jurisprudența constantă a Curții Constituționale, autonomia parlamentară nu poate fi exercitată în mod discreționar, cu încălcarea atribuțiilor constituționale ale Parlamentului. Regulamentele parlamentare se constituie într-un ansamblu de norme juridice menite să organizeze și să disciplineze activitatea parlamentară cu privire, printre altele, la procedura de legiferare, precum și regulile de organizare și funcționare ale fiecărei Camere. Normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale Parlamentului, autoritate reprezentativă prin care poporul român își exercită suveranitatea națională, în conformitate cu prevederile art. 2 alin (1) din Constituție (a se vedea de exemplu Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.188 din 22 martie 2012).

Stabilirea unor reguli clare în privința procedurii legislative, inclusiv la nivelul Legii fundamentale, și respectarea regulilor astfel stabilite constituie o garanție împotriva abuzului de putere al majorității parlamentare, așadar, o garanție a democrației.

În măsura în care normele privind procedura legislativă au consacrat constituțională, Curtea Constituțională este competentă să se pronunțe asupra modului în care legile adoptate de Parlament le respectă și să sancționeze în mod corespunzător încălcarea lor (de exemplu Decizia nr. 128 din 6 martie 2019, paragraful 33, sau Decizia nr. 261 din 5 mai 2022, paragraful 74).

Referitor la parcursul legislativ , vă solicităm să constatați următoarele:

Proiectul de lege privind statutul judecătorilor și procurorilor a fost înregistrat la Camera Deputaților la 01.09.2022 și **au fost adoptat în Senat, drept cameră decizională, la data de 17.10.2022.**

Proiectul de lege **intră în domeniul legilor organice**, iar în ședința Biroului Permanent al Camerei Deputaților din 01.09.2022 **s-a aprobat procedura de urgență.**

Ședința plenului Senatului din data de 17.10.2022, în care fost adoptată legea-a desfășurat potrivit prevederilor stabilite prin **Hotărârea Biroului Permanent al Senatului nr. 37 din 19 septembrie 2022.**

Potrivit articolului unic al acesteia, **în perioada 19 septembrie -31 octombrie 2022 lucrările Plenului Senatului se desfășoară prin mijloace electronice, în conformitate cu procedura privind desfășurarea ședințelor plenului Senatului prin mijloace electronice, în sistem mixt de prezență, fizic și online, prevăzută în anexa nr. 1 la Hotărârea Biroului permanent nr. 19/2022.**

Anexa nr. 1 la Hotărârea Biroului permanent nr. 19/2022, printre alte dispoziții cu caracter tehnic, reglementează și elemente fundamentale ale dezbaterii parlamentare, respectiv limitarea luărilor de cuvânt, nediscutarea amendamentelor admise sau respinse și exercitarea votului doar asupra raportului comisiei de fond și a inițiativei legislative.

Ambele hotărâri ale Biroului permanent au fost emise în baza dispozițiilor art. 111, art. 136 alin. (1) și art. 136/1 din Regulamentul Senatului, devenite art. 111, art. 136 alin. (1) și art. 137 după republicarea acestuia în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 615 din 23.06.2022.

În consecință, cele 3 legi au fost adoptate potrivit unei proceduri legislative excepționale, în care dezbaterile parlamentară a fost drastic limitată, în care nu au existat decât discuții generale asupra proiectelor de lege, fără posibilitatea discutării sau susținerii amendamentelor formulate, iar votul nu s-a dat asupra fiecărui articol de lege ci doar asupra raportului comisiei de avizare și a proiectelor în ansamblu.

Referitor la criticile de neconstituționalitate vă solicităm să rețineți următoarele motive extrinseci:

Prin modul de desfășurare a ședinței Plenului Senatului din data de 17.10.2022 și de adoptare a legii au fost încălcate flagrant garanțiile constituționale privind procedura de adoptare a legilor, așa cum sunt prevăzute în **art. 74 alin. 1 din Constituție**, sub aspectul *dreptului la dezbateri*, a *dreptului de susținere amendamente* și a *principiului majoritatea decide opoziția se exprimă*, respectiv **art. 76 alin 1 și 3 din Constituție**, sub aspectul *adoptării legii într-o procedură de urgență ad-hoc neprevăzută de Regulamentul Senatului.*

Au mai fost încălcate prevederile **art. 1 alin. 5 referitor la principiul legalității și supremația Constituției, art. 2** sub aspectul substituirii Biroului Permanent organului reprezentativ care exercită legitim suveranitatea națională, **art. 8 referitor la pluralismul politic**, precum și **art. 64 alin 1** potrivit căruia organizarea și funcționarea Senatului se stabilește doar prin regulament propriu, nu prin acte ale structurilor componente.

Din prevederile coroborate ale art. 64 alin 1 și art. 76 alin 3 din Constituție rezultă că **o lege organică aflată într-o procedură de urgență nu poate fi adoptată decât în condițiile prevăzute expres și detaliat în Regulamentul Senatului.**

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, în vederea adoptării unui act normativ coerent și fundamentat, din punctul de vedere al organizării procedurii de lucru, Parlamentul trebuie să dea dovadă de suplețe și flexibilitate, în limitele Constituției și ale regulamentelor parlamentare [de exemplu Decizia nr. 828 din 13 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.185 din 28 februarie 2018, paragraful 51 sau Decizia nr. 261 din 5 mai 2022]. Cu alte cuvinte, suplețea, celeritatea, flexibilitatea, raționalizarea procedurii parlamentare se realizează cu respectarea exigențelor procedurale stabilite prin Constituție. **Marja largă de apreciere a organelor de lucru ale Parlamentului nu poate depăși însă cadrul constituțional existent.**

Cadrul regulamentar de adoptare a legilor aflate în procedura de urgență este prevăzut în art. 89 alin 2, art. 94, 113-118 și altele din Regulamentul Senatului (aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 615 din 23.06.2022). Desfășurarea ședințelor Senatului, respectiv procedura de vot în cazul adoptării legilor organice în procedura de urgență sunt reglementate detaliat în prevederile art. 122 -148 din Regulament.

Relevant sub aspectul criticilor de neconstituționalitate formulate sunt prevederile referitoare la dezbaterea pe articole a proiectului legislativ, dezbaterea amendamentelor și supunerea lor la vot în mod distinct, votul final asupra proiectului rezultat din dezbaterea pe articole.

Legea care face obiectul acestei obiecții de neconstituționalitate a fost adoptată într-o procedură ad-hoc, neprevăzută de regulament, stabilită de către Biroul Permanent, care și-a arogat astfel competențe de legiferare care constituțional sunt rezervate doar Senatului.

Precizăm că stabilirea procedurii de desfășurare a ședinței din 17.10.2022 prin Hotărârea nr. 27 din 19 septembrie 2022 ca fiind în sistem “hibrid”, cu consecințe de limitare a procesului democratic al dezbaterii parlamentare, nu este o simplă problemă de aplicare sau interpretare a Regulamentului, care nu ar fi supusă controlului Curții Constituționale. Prin emiterea acestei hotărâri Biroul Permanent s-a substituit Senatului, singurul care potrivit art. 64 alin 1 își poate stabili organizarea și funcționarea prin regulament, și în același timp a condus la exercitarea suveranității naționale în nume

propriu de către un grup de persoane (13), membri ai acestei structuri parlamentare, contrar prevederilor art. 2 alin 2 din Constituție.

Astfel, potrivit art. 111 din Regulament

“În situații excepționale prevăzute la art. 136, procedura legislativă aplicabilă proiectelor de legi sau propunerilor legislative înscrise pe ordinea de zi este următoarea:

- a) președintele de ședință anunță titlul inițiativei legislative supuse dezbaterii;
- b) în cadrul dezbaterilor generale poate lua cuvântul câte un singur reprezentant al fiecărui grup parlamentar pentru maximum două minute; reprezentatul senatorilor neafiliați poate interveni pentru maximum un minut;
- c) după încheierea dezbaterilor generale asupra fiecărei inițiative legislative înscrise pe ordinea de zi urmează votul final. Se vor supune unui singur vot raportul, în întregime, și inițiativa legislativă. Această procedură de desfășurare a votului final poate fi modificată de Comitetul liderilor grupurilor parlamentare.”

În art. 136 sunt prevăzute situațiile excepționale în care procedura legislativă este la rândul ei una excepțională, respectiv epidemiile, pandemiile, fenomenele naturale extreme, cutremure, acte de terorism și alte situații care fac imposibilă prezența parlamentarilor la sediul Senatului.

În aceste situații excepționale, declarate ca atare de Biroul permanent, “ședințele plenului Senatului se vor desfășura prin mijloace electronice, printr-o procedură care va fi stabilită prin hotărâre a Biroului permanent al Senatului”.

Rezultă că în art. 111 s-a prevăzut procedura legislativă propriu zisă, iar prin art. 136 exclusiv procedura de desfășurare a ședinței prin mijloace electronice, adică aspectele tehnice presupuse de situația excepțională, care urmează să fie stabilite de Biroul Permanent.

Potrivit art. 137 din Regulament

„Procedura prevăzută la art. 136 alin. (1) se poate aplica și în alte situații, pentru o perioadă limitată, stabilită prin hotărârea Biroului permanent al Senatului și adoptată cu acordul prealabil al Comitetului liderilor grupurilor parlamentare.

După cum se poate observa extrem de ușor, în alte situații decât cele excepționale, Biroul permanent al Senatului poate stabili potrivit art. 137 doar ca ședințele să se desfășoare tot prin mijloace electronice, acestei ședințe fiindu-i aplicate doar procedurile tehnice adoptate de Biroul Permanent potrivit art. 136, iar nicidecum și procedura legislativă propriu-zisă excepțională, prevăzută la art. 111.

Ceea ce a fost delegat prin regulament către Biroul Permanent este exclusiv *posibilitatea de a stabili norme tehnice legate de desfășurarea ședințelor prin mijloace electronice*, la distanță, respectiv chestiuni care țin de mijlocul electronic folosit, soluția informatică ș.a., iar *nicidecum procedura propriu-zisă de legiferare*, care potrivit art. 64 alin 1 din Constituție nu poate fi reglementată decât prin Regulamentul Senatului însuși, votat cu majoritatea prevăzută de art. 76 alin. 1 din Constituție.

De altfel, asupra tuturor acestor aspecte Curtea Constituțională s-a pronunțat, în sensul arătat, chiar în verificarea constituționalității Hotărârii nr. 16/2020 pentru completarea Regulamentului Senatului.

Prin Decizia nr. 156 din 6 mai 2020 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 478 din 05.06.2020) instanța de jurisdicție constituțională a stabilit că *“delegarea dispusă prin textul regulamentului nu privește elementele fundamentale ale dezbaterii parlamentare, ci aspecte tehnice ce țin de modul de desfășurare a ședințelor comisiilor permanente sau a ședințelor de plen”*, arătând în același timp că prin această delegare nu se încalcă principiul constituțional al pluralismului politic prevăzut de art. 8 din Constituție dar **doar în măsura în care Biroul permanent nu va acționa cu încălcarea normelor de loialitate constituțională și, prin actul adoptat, nu va afecta elementele fundamentale ale dezbaterii parlamentare generic exprimate în principiul „opoziția se exprimă, iar majoritatea decide”**, prezumând că *“orice entitate, inclusiv Biroul permanent, va acționa cu respectarea normelor de loialitate constituțională, astfel că nu va depăși limitele delegării acordate și va adopta acte neconstituționale”* [paragraful nr. 50].

Prezumția de comportament loial constituțional a fost încălcată în mod flagrant de către Biroul Permanent atunci când

1. prin Hotărârea nr. 37 din 19 septembrie 2022 a prevăzut că procedura de legiferare pentru ședința din 17.10.2022 va fi aceea prevăzută la anexa nr. 1 la Hotărârea Biroului Permanent nr. 19/2022, precum și
2. atunci când prin această ultimă hotărâre **a reglementat o procedură de legiferare neprevăzută și nereglementată de Regulament** (sistem mixt de prezență, fizic și online) și **a extins procedura excepțională de legiferare arătată la art. 111 și la alte situații decât cele excepționale arătate explicit în art. 136, depășind astfel limitele delegării.**

Respectarea art. 75 și a art. 76 alin.(3) din Constituție reprezintă fundamentul dezbaterilor democratice din Parlament și, care, prin substratul lor de valoare, presupun un schimb de idei între cei ce exercită suveranitatea națională. Evitarea sau limitarea dezbaterilor parlamentare printr-un abuz de competență, fără a respecta prevederile constituționale exprese în acest sens, denotă o atingere adusă înseși unei valori fundamentale a statului, și anume *caracterului său democratic*.

Dezbaterile parlamentare în forma lor comună/ generală sunt în mod intrinsec legate de democrație, astfel că orice abatere de la aceasta trebuie să fie realizată numai în

condițiile și limitele stabilite prin Constituție. Nesocotirea acestei valori supreme plasează destinatarul normei juridice într-o situație de perpetuă insecuritate juridică. Așadar, deși la o primă vedere pare că Senatul nu a respectat doar un aspect procedural, poate formal, în realitate, consecințele pe care această neregularitate le implică sunt grave, afectând ideea de democrație și de securitate juridică în substanța lor.”

Totodată, astfel cum a statuat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 22 martie 2012, *“în domeniul dreptului parlamentar, principala consecință a naturii electivă a mandatului reprezentativ și a pluralismului politic o constituie principiul pe care doctrina l-a consacrat în mod sugestiv «majoritatea decide, opoziția se exprimă». Majoritatea decide, întrucât, în virtutea mandatului reprezentativ primit de la popor, opinia majoritară este prezumată că reflectă sau corespunde opiniei majoritare a societății. Opoziția se exprimă, ca o consecință a aceluiași mandat reprezentativ care fundamentează dreptul inalienabil al minorității politice de a-și face cunoscute opțiunile politice și de a se opune, în mod constituțional și regulamentar, majorității aflate la putere. Aplicarea principiului «majoritatea decide, opoziția se exprimă» asigură, pe de o parte, legitimitatea guvernării și, pe de altă parte, condițiile pentru realizarea alternanței la guvernare.”*

Regula majorității implică, în mod necesar, în cadrul procedurilor parlamentare, evitarea oricăror mijloace care ar conduce la o manifestare abuzivă din partea majorității sau a oricăror mijloace obstructioniste care ar avea drept scop împiedicarea desfășurării normale a procedurii parlamentare (a se vedea de exemplu Decizia nr. 649 din 24 octombrie 2018, publicată în Monitorul oficial al României, Partea I nr. 1045 din 10.12.2018).

Or, principiul majoritatea decide, opoziția se exprimă implică, în mod necesar, un echilibru între necesitatea de exprimare a poziției minorității politice cu privire la o anumită problemă și evitarea folosirii mijloacelor de obstrucție, în scopul asigurării, pe de o parte, a confruntării politice din Parlament, deci a caracterului contradictoriu al dezbaterilor, și, pe de altă parte, a îndeplinirii de către acesta a competențelor sale constituționale și legale.

Cu alte cuvinte, parlamentarii, fie că provin din rândul majorității, fie că provin din cel al opoziției, trebuie să se abțină de la exercitarea abuzivă a drepturilor procedurale și să respecte o regulă de proporționalitate, de natură să asigure adoptarea deciziilor ca urmare a unei dezbateri publice prealabile. Atât în procesul legislativ, cât și în activitatea de control parlamentar asupra Guvernului sau în realizarea celorlalte atribuții constituționale, parlamentarii, în exercitarea mandatului, sunt, potrivit prevederilor art. 69 alin.(1) din Legea fundamentală, *«în serviciul poporului»*. Dezbaterile parlamentare a problemelor importante ale națiunii trebuie să asigure respectarea valorilor supreme consacrate de Legea fundamentală, precum statul de drept, pluralismul politic și democrația constituțională”. Acesta este motivul pentru care Curtea

Constituțională a considerat că „este necesară exercitarea cu bună-credință a drepturilor și obligațiilor constituționale atât de către majoritatea, cât și de minoritatea parlamentară, precum și cultivarea unei conduite a dialogului politic, care să nu excludă aprioric consensul, chiar dacă motivațiile sunt diferite, atunci când miza este interesul major al națiunii” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.188 din 22 martie 2012).

Tot astfel, prin aceeași **Decizie nr. 156 din 6 mai 2020 Curtea Constituțională** a arătat că atribuția Biroului permanent de a stabili procedura tehnică de desfășurare a ședințelor în sistem electronic nu vizează exercitarea suveranității naționale sau exercitarea suveranității în nume propriu de către un grup, constituit în Biroul permanent al unei Camere, dar doar în măsura în care acesta se limitează la luarea acestei decizii ca fiind o “măsură tehnică și urgentă care asigură continuitatea funcționării Parlamentului, premisă necesară exercitării suveranității naționale de către Parlament”.

Cum Biroul Permanent a stabilit o procedură propriu zisă de legiferare, cu caracter excepțional, cu limitarea dezbaterii parlamentare, contrar prevederilor art. 64 alin. 1 și 76 din Constituție și prevederilor Regulamentului Senatului, acesta s-a comportat practic ca însuși Senatul, exercitând astfel în nume propriu suveranitatea națională, contrar art. 2 din Constituție potrivit căruia suveranitatea se exercită doar prin organele reprezentative constituite prin alegeri.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale art. 74 din Constituție privind inițiativa legislativă acoperă și dreptul de a depune, dezbate și susține amendamente de către senatori și deputați (Decizia nr.474 din 28 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.590 din 3 august 2016, paragraful 37, sau Decizia nr.137 din 20 martie 2018, par.46). Prin decizia suscitată nr. 156 din 6 mai 2020 Curtea Constituțională a stabilit că “*procedura de desfășurare a ședinței prin mijloace electronice reprezintă, astfel cum s-a arătat, un set de măsuri cu caracter organizatoric, care nu vizează dreptul senatorilor de a depune amendamente, drept intrinsec legat de mandatul de putere publică cu care aceștia sunt investiți*” (paragraf 42).

În realitate însă, întrucât Biroul permanent a reglementat ca pentru situații excepționale chiar elementele fundamentale ale dezbaterii parlamentare, dreptul senatorilor de a susține amendamentele și de a vota asupra lor potrivit procedurii de adoptare a legilor în regim de urgență a fost anulat, fiind astfel încălcată și această componentă a art. 74 alin. 1 din Constituție.

Potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 „*Observațiile și propunerile Consiliului Legislativ privind respectarea normelor de tehnică legislativă vor fi avute în vedere la definitivarea proiectului de act normativ. Neacceptarea acestora trebuie motivată în cuprinsul actului de prezentare a proiectului sau într-o notă însoțitoare.*” Or, cu toate că nu au fost acceptate observațiile și propunerile Consiliului Legislativ, acestea nu au fost motivate nici în cuprinsul actului de prezentare a proiectului și nici într-o notă însoțitoare, contrar dispozițiilor **art. 10 alin. (4) din Legea nr. 24/2000. Drept urmare, s-a încălcat principiul legalității, prevăzut de art. 1 alin. (5) din Constituția României.**

Este exclusă prezența în acest text de lege a unor prevederi neconstituționale, nelegale, abuzive și prin a căror efecte se aduce, pe de o parte, un prejudiciu irevocabil independenței justiției, aceasta fiind grav afectată, implicit puterii judecătorești pe care o transferă în subordinea și controlul total al factorului politic, iar pe de alta parte, provoacă disoluția României ca stat de drept independent, suveran, național, unitar și indivizibil, adică disoluția valorilor supreme, a tradițiilor, a idealurilor, a credinței, a libertății noastre ca țară și popor, ceea ce este inadmisibil și neconstituțional.

De aceea ea trebuie corectată și refăcută de Parlament, în concordanță cu normele statului de drept, cu respectarea Constituției și a legilor în vigoare, în acord cu necesitățile și specificitățile României și cu o reală respectare a ordinii de drept, a siguranței naționale și a securității vieții individuale a cetățenilor.

În concluzie, pentru aspectele învederate mai sus, solicităm să luați act că susținem neconstituționalitatea dispozițiilor art. 206, art. 228 alin. (5) și (6), art. 234 alin. (2) și art. 271 din legea privind statutul judecătorilor și procurorilor (PL-x nr. 440/2022, L612/2022), iar pe cale de consecință solicităm Curții Constituționale pronunțarea unei decizii de admitere a prezentei obiecții de neconstituționalitate, așa cum a fost invocată.

În drept, ne întemeiem obiecția de neconstituționalitate pe dispozițiile art. 1 pct. 3 și 5, art. 146, lit. a) din Constituția României și în baza art. 15 alin. (1), (2) și (4) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, coroborat cu dispozițiile art. 29 pct. 1), art. 30 pct. 1) și art. 31 din Constituția României.

Data: 20.10.2022

Lista cu semnăturile deputaților: